

**ДАРХАН-УУЛ АЙМАГ “ДАРХАНЫ ТӨМӨРЛӨГИЙН ҮЙЛДВЭР” ХХК-ИЙН
ТӨМӨРТОЛГОЙ ТӨМРИЙН ХҮДРИЙН ИЛ УУРХАЙН 2025 ОНД
ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ
БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

/АШИГТ МАЛТМАЛЫН ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ДУГААР: MV-010738/
/АЖ АХУЙ НЭГЖИЙН РЕГИСТРИЙН ДУГААР: 2051303/

БИЕЛЭЛТИЙГ ТАЙЛАГНАСАН:

“ДАРХАНЫ ТӨМӨРЛӨГИЙН ҮЙЛДВЭР” ХХК-ИЙН
ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ: _____ Б. ЧАГНААДОРЖ

“ДАРХАНЫ ТӨМӨРЛӨГИЙН ҮЙЛДВЭР” ХХК-ИЙН
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ИНЖЕНЕР _____ Э.МӨНХЖАРГАЛ

2025 он

АГУУЛГА

ЗУРГИЙН ЖАГСААЛТ	2
1. ТУХАЙН ОНЫ УУЛЫН АЖЛЫН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА.....	3
2. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	4
2.1. Агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний биелэлт	4
2.2. Гадаргын ба газрын доорх усны нөөцөнд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний биелэлт	6
2.3. Хөрсөн бүрхэвчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний биелэлт	9
2.4. Газрын хэвлийд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний биелэлт	12
2.5. Амьтны аймагт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний биелэлт	12
2.6 Удирдлага зохион байгуулалтын арга хэмжээний төлөвлөлт	14
3. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	18
4. БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫГ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	19
5. ОРЧНЫ ТОХИЖИЛТ, ЦЭЦЭРЛЭГЖҮҮЛЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	20
6. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	23
7. ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	23
8. ХОГ, ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	25
9. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН БИЕЛЭЛТ	29
10. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙГ НӨЛӨӨЛЛИЙН БҮСИЙН ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	31
11. НИЙГМИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	32
12. ДҮГНЭЛТ	38
13. Хавсралт:	39

ЗУРГИЙН ЖАГСААЛТ

Зураг 1 Уурхайн замыг услаж буй байдал	5
Зураг 2 Худгийн тоолуур баталгаажуулж суурилуулсан байдал.....	7
Зураг 3 Худгийн байрыг ариутгаж буй нь	7
Зураг 4 Ус ашиглуулах дүгнэлт	8
Зураг 5 Ус ашиглуулах гэрээ	8
Зураг 6 Бохир ус соруулах гэрээ	10
Зураг 7 Бохир ус соруулж буй байдал.....	10
Зураг 8 Бохирын худагт үзлэг хийж буй байдал	11
Зураг 9 Асгаралтын иж бүрдлийг байршуулсан болон ашиглаж буй нь	11
Зураг 10 Химийн бодисын тээвэрлэлт хадгалалтын хайрцаг	12
Зураг 11 Зочидын зааварчилгаа	13
Зураг 12 2025 оны БОМТ -ын батлагдсан нүүр	15
Зураг 13 Хог хаягдалын гэрээ	16
Зураг 14 Хог ачиж буй нь.....	16
Зураг 15 Хамтран ажиллах гэрээ	17
Зураг 16 Хаалтын төлөвлөгөөний ажлын даалгавар	18
Зураг 17 Мод тарьж буй нь.....	19
Зураг 18 Цогт толгойд самбар байршуулав.....	21
Зураг 19 Уурхайд мод тарьж буй нь	21
Зураг 20 Хонгор сумын цэцэрлэгт хүрээлэнд мод тарьж буй нь	22
Зураг 21 Хүлэмж бариж буй нь	23
Зураг 22 Уурхайн галын аюулгүй байдлыг дүгнэлт.....	24
Зураг 23 Хог хаягдлыг тээвэрлэх гэрээ.....	26
Зураг 24 Хаврын их цэвэрлэгээ хийж буй нь	27
Зураг 25 Хуванцар хог хаягдал нийлүүлэх гэрээ.....	27
Зураг 26 Хуванцар савнуудыг ачуулж буй байдал.....	28
Зураг 27 Эмнэлгийн хог хаягдал түр хадгалах сав	28
Зураг 29 Дархан Уул аймгийн УЦУОШТөвийн мэргэжилтнүүд орчны хяналт шинжилгээний дээж авч буй нь.....	30
Зураг 30 Нийт ажилчдын сургалт орж буй байдал.....	31
Зураг 31 Хнгор суманд болсон нээлттэй хаалганы өдөрлөг	33
Зураг 32 Автозамд засвар хийж буй нь.....	33
Зураг 33 Цасанд боогдсон айлуудад зам гаргаж буй нь.....	35
Зураг 34 Хогийн цэг булшилж буй нь.....	36
Зураг 35 Биотехникийн арга хэмжээ хэрэгжүүлж буй нь	36
Зураг 36 Мод тарьж буй байдал	37

1. ТУХАЙН ОНЫ УУЛЫН АЖЛЫН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

“Дарханы төмөрлөгийн үйлдвэр” ХХК-ийн харьяа Төмөртолгой төмрийн хүдрийн ил уурхай нь Дархан-Уул аймгийн Хонгор сумын 2-р багийн нутагт оршдог. Тусгай зөвшөөрлийн дугаар MV-010738, лицензийн талбайн хэмжээ 494.1 га юм.

Төмөртолгой уурхай нь дэд бүтэц хөгжсөн газар байрладаг. Дарханы төмөрлөгийн үйлдвэрээс тус уурхай хүртэл 28 км сайжруулсан замаар холбогдсон. Манай улсын хойд хил хүртэл тавигдсан хатуу хучилттай зам нь ордоос баруун зүгт 17 км зайтай өнгөрдөг байна. Тус уурхай нь 3 хүдрийн биетээс тогтоно.

Төмөртолгой уурхай нь ил уурхай, хуурай соронзон баяжуулах үйлдвэр, засварын төв зэрэг нэгж хэсгүүдээс бүрдэх бөгөөд жилд 2 сая.тн төмрийн хүдэр олборлож, 2 сая.тн хүдэр боловсруулах хүчин чадалтай. Тус уурхайд 460 орчим ажилтан 20/10 ээлжийн хуваарьтай ажиллаж байна.

2025 оны 10 сарын 31-ны өдрийн байдлаар 499,880.86 м³ хөрс хуулалт хийн, 1,201,164.05 тн хүдэр олборлон, 933,004.35 тн хүдэр боловсруулж, 846,004.4 тн баяжмал үйлдвэрлэсэн байна.

2025 оны 10 сарын 31-ны байдлаар хөрс хуулалт 63%, хүдэр олборлолт 87%, уулын цулаар 65%, хүдэр боловсруулалт 87%, баяжмал үйлдвэрлэл 88%-ын гүйцэтгэлтэй явагдаж байна.

Хүснэгт 1 Төмөртолгойн уурхайн уулын ажлын гүйцэтгэл 2025.10.31-ны өдрийн байдлаар

Хөрс хуулалт	Төлөвлөгөө	м ³	788,550
	Гүйцэтгэл	м ³	499,880.86
	Биелэлт	%	63
Хүдэр олборлолт	Төлөвлөгөө	тн	1,385,000
	Гүйцэтгэл	тн	1,201,164.05
	Биелэлт	%	87
Уулын цул	Төлөвлөгөө	м ³	1,132,290.05
	Гүйцэтгэл	м ³	732,628.84
	Биелэлт	%	65

Хүснэгт 2 Баяжуулах үйлдвэрийн гүйцэтгэл

Хүдэр баяжуулалт	Төлөвлөгөө	тн	1,066,060.00
	Гүйцэтгэл	тн	933,004.35
	Биелэлт	%	87
Баяжмал үйлдвэрлэл	Төлөвлөгөө	тн	959,994.00
	Гүйцэтгэл	тн	846,004.4
	Биелэлт	%	88

2. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

2.1. Агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний биелэлт

Д/д	Сөрөг нөлөөллийг бууруулахаар төлөвлөсөн ажил	Сөрөг нөлөөллийг бууруулахаар төлөвлөсөн ажлын биелэлт	Зардал, төгрөг	Тайлбар
1	Уурхайн дотоод тээвэр, баяжуулалтын хэсэгт тогтмол тоосжилт дарах усалгааны ажлыг гүйцэтгэж их хэмжээгээр тоосжилт үүсэн орчинд тархахаас сэргийлж ажиллах	Хуурайшилт ихтэй үед 510 рейсээр 10200 тн усаар зам усалгааг хийсэн	Дотоод зардал	Зам талбайд усалгаа хийсэн байдлыг Хүснэгт-3 с, усалгаа хийж байх үеийн зургийг Зураг-1 с харна уу
2	Бүх тээврийн хэрэгслийг үзлэг оношлогоонд тогтмол хамруулан засварлах	Уурхайн бүх тээврийн хэрэгслийг Дархан Уул аймгийн Авто тээврийн газрын үзлэг оношлогоонд оруулсан	Дотоод зардал	-
3	Зам талбайн тоосжилт дарах усалгааг тогтмол хийх. Тээврийн замын дагуу тоос дарах бодис авч ашиглах	Хуурайшилт ихтэй үед 510 рейсээр 10200 тн усаар зам усалгааг хийсэн	Дотоод зардал	Зам талбайд усалгаа хийсэн байдлыг Хүснэгт-3 с, усалгаа хийж байх үеийн зургийг Зураг-1 с харна уу
4	Дотоод хяналтын багажаар тогтмол хугацаанд хэмжилт хийснээр тохиромжтой хугацаанд сөрөг нөлөөллийг бууруулан стандарт хэмжээнд байлгах	Тоосны дотоод хяналтын багаж худалдан авч ашиглаж байна	Дотоод зардал	-
НИЙТ				

Хүснэгт 3 Зам усалгаа хийсэн байдал

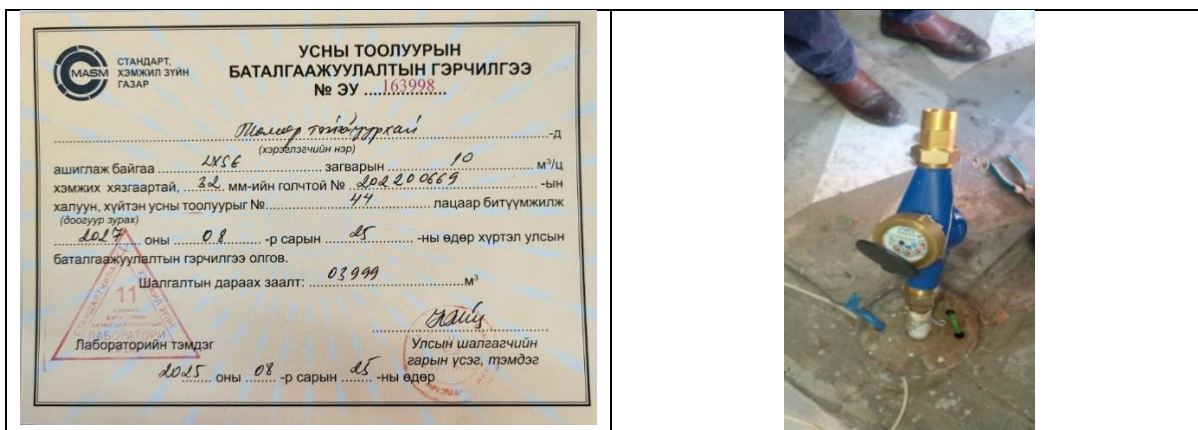
Сар	Нийт усалсан рейс	Нийт усалсан усны хэмжээ, тн
3 сар	20	400
4 сар	123	2460
5 сар	91	1820
6 сар	56	1120
7 сар	91	1820
8 сар	81	1620
9 сар	48	960
Нийт	510	10200

Зураг 1 Уурхайн замыг услаж буй байдал

2.2. Гадаргын ба газрын доорх усны нөөцөнд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний биелэлт

Д/д	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулахаар төлөвлөсөн ажил	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулахаар төлөвлөсөн ажлын биелэлт	Зардал, төгрөг	Тайлбар
1	Гүний худгийн тоолуурын ажиллагааг тогтмол хянах	Худгийн тоолуурт хяналт тавьж 2025 оны 08-р сарын 25-ны өдөр Стандарт хэмжилзүйн лабораторид баталжуулалт хийгдсэн.	40,000	Баталгаажуулалтын гэрчилгээг хавсаргав.
2	Ус хэмнэгч хошууг уурхайн ажилчдын ахуйн байрны гар угаах хэсэгт суурилуулах	Цайны газрын гар угаах тосгуурт ус хэмнэгч хошууг суурилуулсан.	Дотоод зардал	
3	Худгийн байрны дотор талыг тогтмол цэвэрлэж ариутгал халдваргүйжүүлэлт хийж мөөгөнцөр үүсэхээс сэргийлэх	Худгийн байрны гадна, дотор хэсгийг жавелионы уусмалаар ариутгал хийсэн. Цайны газрын ундны усны нөөцийн савыг Дархан Ус сувгийн мэргэжилтнүүдээр аритгал цэвэрлэгээг хийлгэсэн.	Дотоод зардал	Аритгал халдваргүйжүүлэлт хийж буй ажлын зургийг хавсаргав
4	Ус ашиглах дүгнэлт гаргуулах, гэрээ байгуулж төлбөр төлөх	“Ус ашиглуулах дүгнэлт”-ийг Усны газраас 2025 оны 06 дугаар сарын 12-ны өдөр гаргуулж авсан ба уг дүгнэлтийг үндэслэн Ус ашиглах зөвшөөрөл, “Ус ашиглах” гэрээг Хараа Ерөө голын сав газрын захиргаатай 2025 оны 07 дүгээр сарын 02-ны өдөр байгуулан усны төлбөрийг төлсөн.	12,258,134.08	Ус ашглуулах дүгнэлт, гэрээ, төлбөрийн баримтыг хавсралтанд оруулав
5	Шүүрлийн усны бохирдлын шинжилгээг улирал тутам хийлгэж ус бохирдуулсны төлбөр төлөх	Шүүрлийн усны шинжилгээг улирал бүр хийлгэсэн.	286,000	Шүүрлийн усны шинжилгээг хавсаргав
НИЙТ			12,584,134.08	

Зураг 2 Худгийн тоолуур баталгаажуулж суурилуулсан байдал

Зураг 3 Худгийн байрыг ариутгаж буй нь

“Ус ашиглуулах дүгнэлт”-ийг Усны газраас 2025 оны 06 дугаар сарын 12-ны өдөр гаргуулж авсан ба уг дүгнэлтийг үндэслэн Ус ашиглах зөвшөөрөл, “Ус ашиглах” гэрээг Хараа Ёрөө голын сав газрын захиргаатай 2025 оны 07 дүгээр сарын 02-ны өдөр байгуулан усны төлбөрийг төлсөн.

БАГШЛАХ, ГЭДЭЛЭХ
КАРТИНГ, АШИГЛАХ
УСНЫ ГАЗАР

УС АШИГЛУУЛАХ ДҮГНЭЛТ

2025 оны 06 -р
сарын 12 -ны өдөр

Дугаар E-2504-000270

Улаанбаатар хот УТАС:
265528, 265578

1. Аж ахуйн нэгж байгууллага, захирлын нэр, утас, факс, улсын бүртгэлийн болон регистрийн дугаар

Огноосон нэр:	Дархан төмөрлөгийн үйлдвэр ХХК
Улсын бүртгэлийн дугаар:	
Регистрийн дугаар:	2051033
Захирагч:	Чэганаадрж
Холбоо барих дугаар:	75550011
Факс:	
И-мэйл хаяг:	

2. Төслийн нэр байршил

Төслийн нэр:	Төмөрлогой уурхай
Байршил:	Дархан-Уул, Хөнгөр, 2-р баг
Харьяалагдах сав газар:	Хараа голын сав газар
Хамраарах салбар:	Уул уурхай
Төслийн дэлгэрэнгүй:	"Дархану Төмөрлөгийн Үйлдвэр" ХХК нь Төмөрлогойн уурхайг анх 2009 оноос эхлэн ордны төв болон зүүн биеийг ашиглаж эхэлсэн бөгөөд 2014 онд төв, 2020 онд зүүн биеийг удирдлын нөөцийг бүрэн олборлож дууссан. Ордны баруун биегээд 2014-2015 онд нэмэлт хайгуулын ажлыг гүйцэтгэж 2017 онд 9.9 сая тонн нөөц тогтоон улсын нөөцийн нэгдсэн санд бүртгүүлсэн. Баруун биеийн худийн олборлолтын 2018 оноос эхлүүлсэн бөгөөд 2023 онд баруун биегээд 4.9 сая тонн геологийн нөөцийн үлдэгдэлтэй байна. Хуурай сороонзон аргаар төмрийн хүдрийг баяжуулна.

3. Төсөл хэрэгжүүлэгчийн нэр

Дархану төмөрлөгийн үйлдвэр

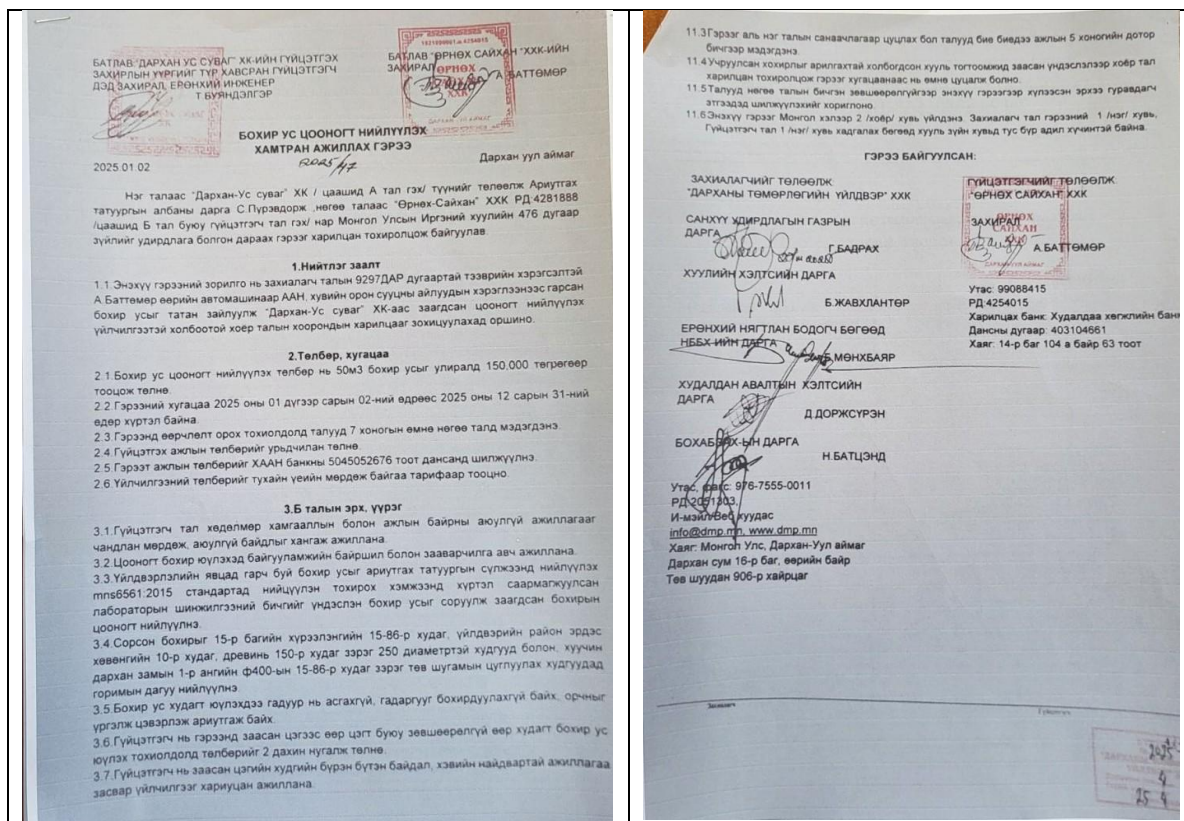
4. Ажиллах горим, хүчин чадал

Үүргэлжлэх нутагцай	Ажиллах горим	Жинд ажиллах хоног	Хонгт ажиллах ажилчин тоо	Хонгт ажиллах цаг
1	2 ээлжээр	365	368	24

5. Үйлдвэрлэх, боловсруулах бүтээгдэхүүн, ажил, үйлчилгээний хэмжээ

2.3. Хөрсөн бүрхэвчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний биелэлт

Д/д	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулахаар төлөвлөсөн ажил	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулахаар төлөвлөсөн ажлын биелэлт	Зардал, төгрөг	Тайлбар
1	Хог хаягдал, ариун цэврийн байгууламжийн стандарт шаардлага хангаагүй байдлаас хөрс ургамлан нөмрөг бохирдох, талхлагдах, устах тул бохирын цооногт гэмтэл гарсан эсэхэд хяналт тавих	Бохирын цооногийг бохир соруулах бүрд цэвэрлэн гэмтэл гарсан эсэхэд үзлэг шалгалт хийдэг	Дотоод зардал	Цэвэрлэгээ болон үзлэг хийж байх үеийн зургийг хавсаргав
2	Тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөн, засвар үйлчилгээ, ШТС зэргээс шатах тослох материал хөрсөнд алдагдахаас сэргийлэн зориулалтын талбайд байршуулах, засвар тогтмол хийх	Тээврийн хэрэгслийн засвар үйлчилгээг засварын байр, хаягдал тосны талбайн хажууд байрлах засварын цементэн талбайд хийж гүйцэтгэж байна. Асгаралтыг иж бүрдлийг засварын газарт байршуулан асгаралт үүссэн тохиолдолд ашиглахаар бэлэн байдалтай байна.	Дотоод зардал	Засварын үеийн зургийг хавсаргав
3	Химийн бодисын ашиглалт хамгаалалтыг бүртгэлжүүлэн зориулалтын дагуу хадгалах	Химийн бодисыг үйлдвэрийн химийн бодисын агуулахад хадгалж, зөвшөөрөл бүхий машинаар тээвэрлэн ашиглаж байна.	Дотоод зардал	
4	Ногоон байгууламж нэмж байгуулах	Засварын талбайн урд автомашины зогсоолыг эмжиж шилмүүст, навчит 20 ширхэг мод тарьсан.	160,000	Орчны тохижилт бүлэгт дэлгэрэнгүй байгаа
НИЙТ			160,000	

Зураг 6 Бохир ус соруулах гэрээ

Зураг 7 Бохир ус соруулж буй байдал

Зураг 8 Бохирын худагт үзлэг хийж буй байдал

Зураг 9 Асгаралтын иж бүрдлийг байршуулсан болон ашиглаж буй нь

Зураг 10 Химийн бодисын тээвэрлэлт хадгалалтын хайрцаг

2.4. Газрын хэвлийд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний биелэлт

Д/д	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулахаар төлөвлөсөн ажил	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулахаар төлөвлөсөн ажлын биелэлт	Зардал, төгрөг	Тайлбар
1	Газрын хэвлийг ашигласан төлбөрийг хугацаанд нь төлөх	Газрын хэвлийг ашигласны төлбөрийг бүрэн төлсөн	39,528,344.00	Төлбөрийн баримтыг хавсаргав.
НИЙТ			39,528,344.00	

2.5. Амьтны аймагт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний биелэлт

Д/д	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулахаар төлөвлөсөн ажил	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулахаар төлөвлөсөн ажлын биелэлт	Зардал, төгрөг	Тайлбар
1	Ажилчид болон төсөлтэй холбоотойгоор төслийн талбайд ирэх хүмүүст хууль бус ан агнуурын тухай сануулга өгч, хууль	Ажилчид болон ирсэн зочидод өгөх зааварчилгаанд тусгагдсан.	Дотоод зардал	Зочдын зааварчилгааны танилцуулгын холбоотой хэсгийн хавсаргав.

	тогтоомжийг танилцуулж ан агнуур хийлгэхгүй байх			
2	Төслийн ашиглалтын үйл ажиллагааг өдрийн цагаар гүйцэтгэх, хэт их дуу чимээ гаргах төхөөрөмжүүдийг аль болох зэрэг ажиллуулахгүй байх	Дуу чимээ их гаргадаг төхөөрөмжүүдийг зэрэг ажлуулахгүй байна. Баяжуулах-2 үйлдвэрийг ажиллуулахгүй байгаа.	Дотоод зардал	
3	Төслийн талбайн хэмжээгээр амьтдын бэлчээр, идэш тэжээлийн талбай хумигдах тул биотехникийн арга хэмжээг хэрэгжүүлэх	Хужир-300 кг нөөцөлсөн	1,000,000	Уурхайд нөөцөлсөн зургийг хавсаргав
НИЙТ			1,000,000	

Аюулгүй ажиллагаа танаас эхэлдэг.

43045 Дархан, Дархан-Уул айм. 75650011 75650011 info@dmp.mn www.dmp.mn

Зураг 11 Зочидын зааварчилгаа

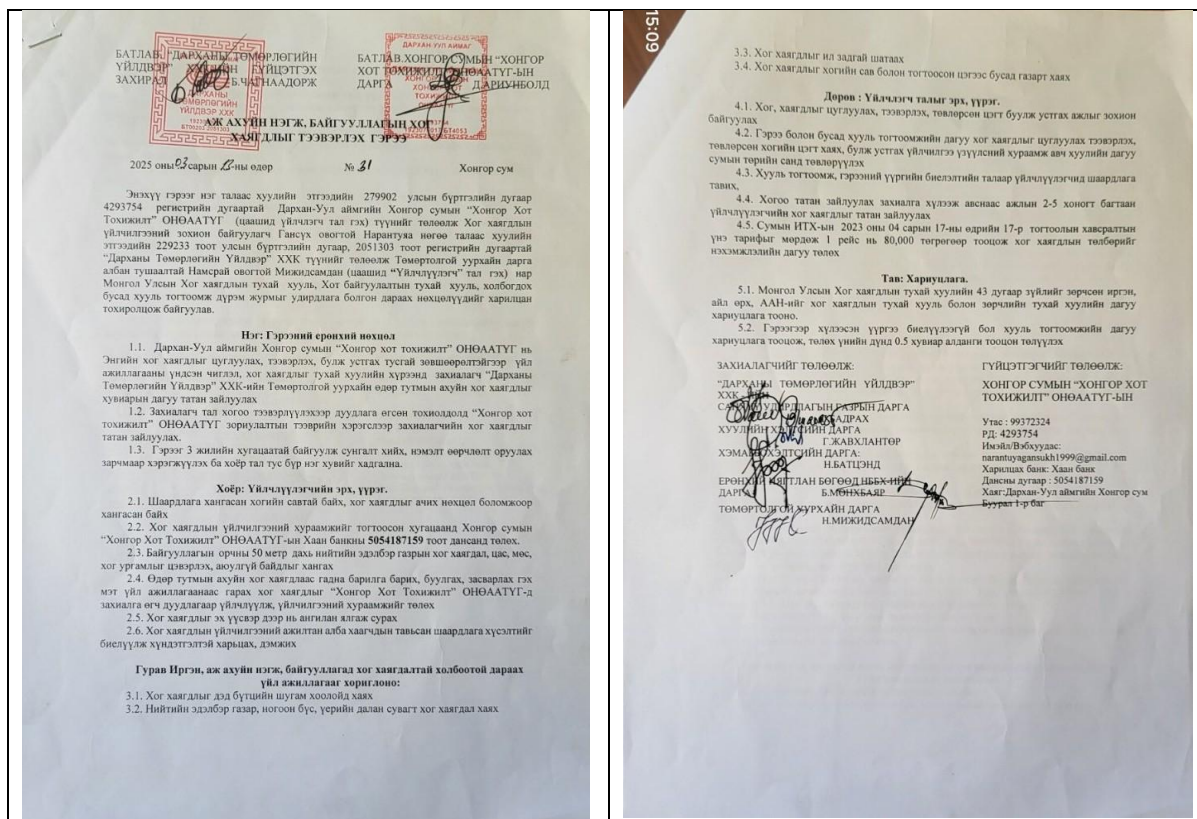
2.6 Удирдлага зохион байгуулалтын арга хэмжээний төлөвлөлт

Д/д	Төлөвлөсөн ажил	Ажлын биелэлт	Зардал, төгрөг	Тайлбар
1	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулан, тайлагнан батлуулах	Тайланг Дархан Уул аймгийн БОГазарт хүргүүлсэн	-	2024 оны дүгнэлтийн хуудас, 2025 оны БОМТ-ын батлагдсан нүүрийг хавсаргав.
2	Ус ашигласны төлбөр төлөх	Ус ашигласны төлбөрийг Хараа Ерөө голын сав газартай байгуулсан гэрээний дагуу төлсөн	-	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах хэсэгт дэлгэрэнгүй байгаа.
3	Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхдээ орон нутгийн ТҮГ-тай хийсэн гэрээний дагуу зайлуулах	Хонгор Төхижилт ОНӨҮГ-тай гэрээ байгуулан ахуйн хог хаягдлаа устгуулж байна	-	Гэрээг хавсаргав
4	Төслийн талбай орчмын иргэдийн санал хүсэлтийг харгалзан багийн иргэдэд тулгамдаж буй асуудлыг шийдэж өгөхөд туслах	Орон нутагтай хамтран ажигллах гэрээ байгуулан ажиллаж байна.	-	Орон нутагтай хамтран ажиллах гэрээний дагуу гүйцэтгэсэн ажлыг хавсаргав
5	Байгаль орчны аудитыг мэргэжлийн байгууллагаар гүйцэтгүүлэх	Ажлын даалгавар батлагдсан мэргэжлийн байгууллагуудаас үнийн санал авч байна.	10,000,000	

Дүгнэлтийн хуудас

Дүгнэлтийн хуудас																																																																																																																																																																															
Тусгай хэрэгжүүлэгч ААН-ийн нэр, байршил: Дархан-Уул аймаг, Хонгор сумын нутагт байрлана. Тусгай зөвшөөрлийн дугаар: МВ-010738 Огноо: 2024.12.18 <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; font-size: 0.8em;"> <thead> <tr> <th rowspan="2">№</th> <th rowspan="2">Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний баримтлалын хэсэг</th> <th rowspan="2">Ажлын байрны ороо</th> <th colspan="8">Ажлын хэсгийн тус бүрийн үнэмлэхүй ороо</th> <th rowspan="2">Тусгай зөвшөөрлийн үнэмлэхүй ороо</th> <th rowspan="2">Тусгай зөвшөөрлийн үнэмлэхүй ороо</th> </tr> <tr> <th>Тусгай 1</th> <th>Тусгай 2</th> <th>Тусгай 3</th> <th>Тусгай 4</th> <th>Тусгай 5</th> <th>Тусгай 6</th> <th>Тусгай 7</th> <th>Тусгай 8</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт</td> <td>30</td> <td>30</td> <td>30</td> <td>30</td> <td>30</td> <td>30</td> <td>30</td> <td>30</td> <td>30</td> <td>30</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>Нарийн сурталчилгаа, тусгай хамгаалалттай байдал, тусгай хамгаалалттай байдал, тусгай хамгаалалттай байдал, тусгай хамгаалалттай байдал</td> <td>30</td> <td>30</td> <td>30</td> <td>30</td> <td>30</td> <td>30</td> <td>30</td> <td>30</td> <td>30</td> <td>30</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>Байгалийн орон нутаг дэвсгэрийн дунгуулан хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт</td> <td>10</td> <td>10</td> <td>10</td> <td>10</td> <td>10</td> <td>10</td> <td>10</td> <td>10</td> <td>10</td> <td>10</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>Нутгийн менежмент, мөхөн олговор олгох арга хэмжээний биелэлт</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>5</td> <td>Түүх, соёлын өмийг хамгаалах арга хэмжээний биелэлт</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>6</td> <td>Орчин, эрдсийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт</td> <td>10</td> <td>10</td> <td>10</td> <td>10</td> <td>10</td> <td>10</td> <td>10</td> <td>10</td> <td>10</td> <td>10</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>7</td> <td>Хял, хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт</td> <td>5</td> <td>5</td> <td>5</td> <td>5</td> <td>5</td> <td>5</td> <td>5</td> <td>5</td> <td>5</td> <td>5</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>8</td> <td>Орчны хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт</td> <td>5</td> <td>5</td> <td>5</td> <td>5</td> <td>5</td> <td>5</td> <td>5</td> <td>5</td> <td>5</td> <td>5</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>9</td> <td>Газарлалга зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт</td> <td>5</td> <td>5</td> <td>5</td> <td>5</td> <td>5</td> <td>5</td> <td>5</td> <td>5</td> <td>5</td> <td>5</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>10</td> <td>Ажлын, орон нутаг дэвсгэрийн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт</td> <td>5</td> <td>5</td> <td>5</td> <td>5</td> <td>5</td> <td>5</td> <td>5</td> <td>5</td> <td>5</td> <td>5</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td colspan="2">Нийт ороо</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>100</td> </tr> </tbody> </table> Ажлын хэсгийн дарга: Дархан-Уул аймгийн БОГ-ын дарга Нарийн бичгийн дарга: БОГ-ын газрын хэвлэл, тусгай хамгаалалттай Газар нутаг, БОГ-ын газрын хэвлэл, тусгай хамгаалалттай Хараа ерөө сав газрын захиргааны газрын ахлах мэргэжилтэн БОГ-ын Усны нөөц ашиглалт, хамгаалалт, төрийн бус байгууллага, судалгаа шинжилгээ хариуцсан мэргэжилтэн ГХБХБГ-ын Суурь судалгаа, газрын мониторингийн асуудал хариуцсан мэргэжилтэн Ус цаг уур, орчны шинжилгээний төвийн БОШЛ-ийн хяналтын шинжлэх чиглэлийн менежер Экологийн асуудал хариуцсан байцагч, цагдаагийн ахмад Хонгор сумын Байгаль хамгаалагч												№	Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний баримтлалын хэсэг	Ажлын байрны ороо	Ажлын хэсгийн тус бүрийн үнэмлэхүй ороо								Тусгай зөвшөөрлийн үнэмлэхүй ороо	Тусгай зөвшөөрлийн үнэмлэхүй ороо	Тусгай 1	Тусгай 2	Тусгай 3	Тусгай 4	Тусгай 5	Тусгай 6	Тусгай 7	Тусгай 8	1	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	2	Нарийн сурталчилгаа, тусгай хамгаалалттай байдал, тусгай хамгаалалттай байдал, тусгай хамгаалалттай байдал, тусгай хамгаалалттай байдал	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	3	Байгалийн орон нутаг дэвсгэрийн дунгуулан хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	4	Нутгийн менежмент, мөхөн олговор олгох арга хэмжээний биелэлт	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	Түүх, соёлын өмийг хамгаалах арга хэмжээний биелэлт	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	Орчин, эрдсийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	7	Хял, хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	8	Орчны хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	9	Газарлалга зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	10	Ажлын, орон нутаг дэвсгэрийн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	Нийт ороо		100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
№	Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний баримтлалын хэсэг	Ажлын байрны ороо	Ажлын хэсгийн тус бүрийн үнэмлэхүй ороо								Тусгай зөвшөөрлийн үнэмлэхүй ороо				Тусгай зөвшөөрлийн үнэмлэхүй ороо																																																																																																																																																																
			Тусгай 1	Тусгай 2	Тусгай 3	Тусгай 4	Тусгай 5	Тусгай 6	Тусгай 7	Тусгай 8																																																																																																																																																																					
1	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30																																																																																																																																																																			
2	Нарийн сурталчилгаа, тусгай хамгаалалттай байдал, тусгай хамгаалалттай байдал, тусгай хамгаалалттай байдал, тусгай хамгаалалттай байдал	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30																																																																																																																																																																			
3	Байгалийн орон нутаг дэвсгэрийн дунгуулан хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10																																																																																																																																																																			
4	Нутгийн менежмент, мөхөн олговор олгох арга хэмжээний биелэлт	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0																																																																																																																																																																			
5	Түүх, соёлын өмийг хамгаалах арга хэмжээний биелэлт	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0																																																																																																																																																																			
6	Орчин, эрдсийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10																																																																																																																																																																			
7	Хял, хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5																																																																																																																																																																			
8	Орчны хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5																																																																																																																																																																			
9	Газарлалга зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5																																																																																																																																																																			
10	Ажлын, орон нутаг дэвсгэрийн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5																																																																																																																																																																			
Нийт ороо		100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100																																																																																																																																																																			
2024 оны БОМТайлангийн батлагдсан нүүр						2025 оны БОМТөлөвлөгөөний батлагдсан нүүр																																																																																																																																																																									
"ДАРХАНЫ ТӨМӨРЛӨГИЙН ҮЙЛДВЭР" ХХК НИЙ ДАРХАН-УУЛ АЙМАГ, ХОНГОР СУМЫН НУТАГТ БАЙРЛАНА. НУТАГТ ОРШИХ ТӨМӨРТӨЛГӨЙН ТӨМРИЙН ХҮДРИЙН ОРД АШИГЛАХ ТӨСЛИЙН 2024 ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН АШИГТ МАЛТМАЛЫН ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ДУГААР: MV-010738 АЖ АХУЙН НЭГЖИЙН РЕГИСТРИЙН ДУГААР: 2051303 ХЯНАСАН: ХБӨБХГ-ЫН АХЛАХ ШИНЖЭЭЧ БИЕЛЭЛТИЙГ ТАЙЛАГНАСАН: "ДАРХАНЫ ТӨМӨРЛӨГИЙН ҮЙЛДВЭР" ХХК ЗАХИРАЛ "ДАРХАНЫ ТӨМӨРЛӨГИЙН ҮЙЛДВЭР" ХХК БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЭРГЭЖИЛТЭН 3. ЦОГТБАЯР Б. ЧАГНААДОРЖ 3. МӨНХЖАРГАЛ 2024 ОН БАТЛАВ: ХҮРЭЭЛЭН БҮЙ ОРЧНЫ БОДЛОГЫН ХЭРЭГЖИЛТИЙН ГАЗРЫН ДАРГА ЗӨВШӨӨРЧ, ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮҮРЭГ ХҮЛЭЭСЭН: "ДАРХАНЫ ТӨМӨРЛӨГИЙН ҮЙЛДВЭР" ХХК ЗАХИРАЛ "ДАРХАНЫ ТӨМӨРЛӨГИЙН ҮЙЛДВЭР" ХХК НИЙ ДАРХАН-УУЛ АЙМАГ, ХОНГОР СУМЫН НУТАГТ БАЙРЛАНА. ТӨМӨРТӨЛГӨЙН ТӨМРИЙН ХҮДРИЙН ОРД АШИГЛАХ ТӨСЛИЙН 2025 ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ АШИГТ МАЛТМАЛЫН ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ДУГААР: MV-010738 АЖ АХУЙН НЭГЖИЙН РЕГИСТРИЙН ДУГААР: 2051303 ХЯНАСАН: ХБӨБХГ-ЫН МЭРГЭЖИЛТЭН БОЛОВСРУУЛСАН: "ДАРХАНЫ ТӨМӨРЛӨГИЙН ҮЙЛДВЭР" ХХК БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЭРГЭЖИЛТЭН Г. ЭНХМӨНХ Б. ЧАГНААДОРЖ Б. ГАНБОЛД 3. МӨНХЖАРГАЛ 2025 ОН																																																																																																																																																																															

Зураг 12 2025 оны БОМТ -ын батлагдсан нүүр

Зураг 13 Хог хаягдалын гэрээ

Зураг 14 Хог ачиж буй нь

3. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Д/д	Нөхөн сэргээлт хийхээр төлөвлөсөн ажил	Нөхөн сэргээлт хийхээр төлөвлөсөн ажлын биелэлт	Зардал	Тайлбар
1	6 р овоолгыг хэлбэршүүлэх	Хаалтын төлөвлөгөө боловсруулагдаж батлагдахыг хүлээж байна.	-	-
2	Хаалтын төлөвлөгөө боловсруулж, батлуулах	Хаалтын төлөвлөгөө боловсруулах ажлын тендерийн үнэлгээний хороо байгуулагдсан, тендерийг зарлахаар ажиллаж байна.	100,000,000	-
НИЙТ			100,000,000	

БАТЛАВ УУЛ УУРХАЙ, ҮЙДЭРЭЛЭЛИЙН БОДЛОГЫН ГАЗРЫН ДАРГА Төмөртөлгөй уурхайн хаалтын менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулж, батлуулах ажлын даалгавар		Х. Төлөвлөгөөн арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд аажимтай хэрэглэхгүйн хугацааг хялбартай түвшинтэй уялдуулан төлөвлөхөд байх; г. Төлөвлөгөөн арга хэмжээний хэрэгжлэхтэй туслах нэгдэл, тайланг тайлагнах менежментийг туслахад байх.	
1	Замналыг байгуулах	"Дархан-Төвмөрөнгийн Үйлдвэр" ТӨХК	
2	Замналыг байгуулахын хамт	Үйлдвэрийн район, Дархан сум, Дархан-Уул аймгаас, Монгол улс	
3	Хаалтын менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулах үндэсний	- Аажимт хөгжлийн тухай хууль, 45 дүгээр зүйл; - Байгаль орчинд нөлөөлж байгаа үйлдвэрлэлийн тухай хууль, 14 дүгээр зүйлсний 14.1.3 дэх заалт; - Бусад холбоотой журим, норм, стандартууд	
4	Зардал, хөрөнгө шалгах	Байгаль орчинд нөлөөлж байгаа үйлдвэрлэлийн тухай хууль, 14 дүгээр зүйлсний 14.1.3 дэх заалт буюу Хаалтын менежментийн төлөвлөгөөг уурхайн хаалт хийхтэй гурван жилдээ дараагүй бүтээгдэхүүн өөрчлөхөөр хаалтын менежментийн төлөвлөгөөний дагуу ашиг зориулалт үйлдвэрлэлийн арга хэмжээгүүдийг аж хэрэгжүүлэхэд оршино	
5	Байршил	Дархан-Уул аймгаас, Халхир сум, 2-р баг, Төмөртөлгөй тивийн хуучин өв уурхай	
6	Үйлдвэрийн хүчин чадал	25 сая.тн хүдрийн нөөцтэй, жилд 2 сая.тн хүлэр амбарлах, 1.3 сая.тн багцлага (үйлдвэрлэх)	
7	Үйлдвэрлэх үндсэн бүтээгдэхүүн	Ф-10 мм, 10-40 мм ширхэгтэй, 55-58%-ийн Fe агуулалтай баяжмал	
8	Хаалтын менежментийн төлөвлөгөөнд туслах үндсэн нэрлэлт	- Аажимт хөгжлийн тухай хууль, 45 дүгээр зүйлсний 45.1 дэх заалт; - Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайд, Байгаль орчин, агаар муруулах сайдын 2019 оны А/181, А/438 дүгээр нэвтрэн туусмалын тогтоолыг хяналт; - Бусад Монгол улсын холбоотой хууль, дүрэн журмуудыг зарчмын дээр байх	
9	Гүйцэтгэгчид туслах нэрлэлт	- ТЭЭУ, БОМНУ хийх тусгай элснээр хэр бүхий байгууллагад хаан (хэр агуулахгүй байх) - ТЭЭУ, БОМНУ, уурхайн хаалтын менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулж, батлуулах байсан туслахтай байх; - Байгаль бүрэлдэхүүн орлогын болгоомж хүчинтэй байх	
10	Хаалтын менежментийн төлөвлөгөөний үндсэн агуулга	Хаалтын менежментийн төлөвлөгөөнд дарах үндсэн агуулгаг заамаг батлахад байх ба хөгжлөөр ажиглагдсангүй. Үүнд: - Уурхайн төлөв, хаалтын зардал, зардал; - Хаалтын дархан гүйцэтгэхтэй хамт байх зардал; - Хаалтын дархан гүйцэтгэхтэй физиктай төлөвлөгөө байдал үүсгүүлэх; - Хаалтын дархан гүйцэтгэхтэй хамт байх төлөвлөгөө байдал үүсгүүлэх; - Төсвийн төлөв, төсвийн, төсвийн байгууллагад байрлах, үүдэнг ажиглах, хууль, агуулах байдалтай холбоотойгоор аж хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	

Зураг 16 Хаалтын төлөвлөгөөний ажлын даалгавар

4. БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫГ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Д/д	Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт	Зардал, төгрөг	Тайлбар
1	Дүйцүүлэн хамгаалалтын арга хэмжээ хэрэгжүүлэхээр сонгон авсан 3 га газарт техникийн нөхөн сэргээлт хийх	Дархан Уул аймгийн Байгаль орчны газраас нөхөн сэргээх талбай байхгүй гэсэн тул Хараа голын эрэг дагуу 1 га талбайд 1000 ширхэг чацаргана мод тарьсан.	5,000,000	Холбогдох зургийг Зураг 17 д хавсаргав
НИЙТ			5,000,000	

Зураг 17 Мод тарьж буй нь

5. ОРЧНЫ ТОХИЖИЛТ, ЦЭЦЭРЛЭГЖҮҮЛЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн зорилт	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ	Нийт зардал, төг
Нөхөн сэргээлт хийсэн талбайг тэмдэгжүүлэн хамгаалах	2022,2023, 2024 онуудад Дархан Уул аймгийн Хонгор сум 1-р баг Цогт толгой орчимд Дүйцүүлэн хамгаалах ажлын хүрээнд техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн 9 га талбайд 2 ширхэг мэдээллийн самбар хийсэн.	Дотоод зардал
Төслийн хэмжээнд бичил эко орчин үүсгэх	Уурхайн оффисын орчинд чимэглэлийн навчит мод 10 ширхэг, Гацуур мод 10 ширхэг тарьсан	160,000
Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд ойжуулалт хийх	Хараа голын эрэг дагуу 1000 ширхэг чацаргана, Хонгор сумын цэцэрлэгт хүрээлэнд 1000 ширхэг чимэглэлийн навчит мод тарьсан.	10,000,000
	1 га талбайд Мод үржүүлгийн газар байгуулж хамгаалалтын хашаа барин 8 иж бүрэн хүлэмж, усалгааны системийг байгуулж	89,000,000
Нийт		99,160,000

Тэрбум мод хөтөлбөрийн хүрээнд Дархан Уул аймгийн Орхон сумын нутагт Хараа голын эрэг дагуу 70 га татмын ойг нөхөн сэргээхээр ажиллаж байна

Уг ажлын хүрээнд 2024 онд Хараа голын эрэг дагуу 1 га талбайд 1000 ширхэг чацаргана мод тарьж, 1 га талбайд мод үржүүлгийн талбай байгуулан модлог мөчир болон үрээр 10000 ширхэг мод ургуулаад байна. Мөн 8 ширхэг хүлэмжийг барин 2026 онд мод үржүүлэхээр төлөвлөн ажиллаж байна.

Зураг 18 Цогт толгойд самбар байршуулав

Зураг 19 Уурхайд мод тарьж буй нь

Зураг 20 Хонгор сумын цэцэрлэгт хүрээлэнд мод тарьж буй нь

Зураг 21 Хүлэмж бариж буй нь

6. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Төмөртолгойн уурхайд Улаанбаатар дээд сургуулийн Археологийн тэнхмээр түүх, палентлоги, археологийн судалгаа хийлгэсэн ба уурхайн ажилд өртөх түүх соёлын өвд хамаарах олдвор байхгүй гэсэн дүгнэлт гарсан. Гэвч уурхайн үйл ажиллагааны явцад түүх соёлын өвд хамаарах олдвор олдсон тохиолдолд уурхайн үйл ажиллагааг зогсоож, мэргэжлийн байгууллагуудад мэдэгдэж хамтран ажиллана.

7. ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Тайлбар
Газар хөдлөлт	Ажилчдын дунд газар хөдлөлтийн аюулаас урьдчилан сэргийлэх болон гамшгийн үеийн авран хамгаалах сургалт зохион байгуулах, мэдээллийн самбар байршуулах	50,000	Жилд 1 удаа	Гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөө
	Газар хөдлөлтийн гамшгийн үед ажиллах, аврах, хор уршгийг арилгах, сэргээн босгох үйл ажиллагааны төлөвлөгөө дагуу	Дотоод зардал	Байнга	

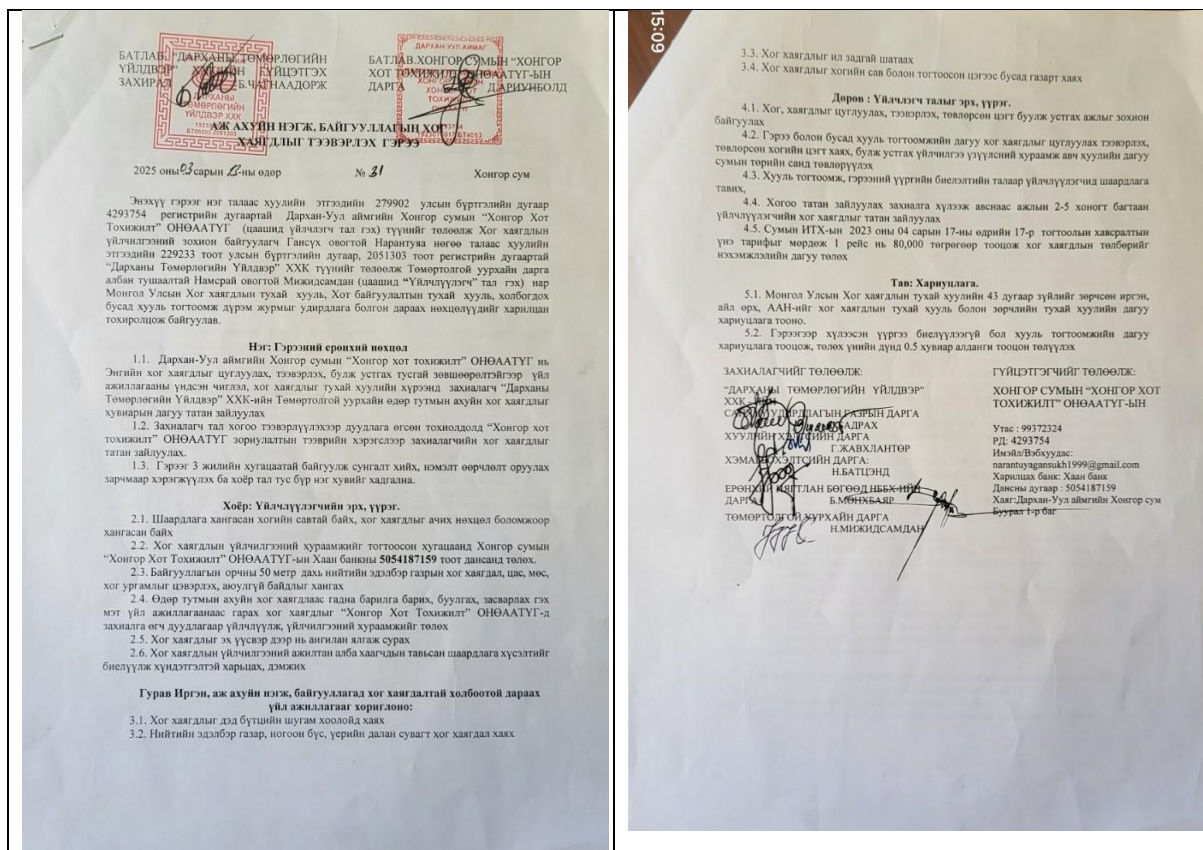
	гамшгаас хамгаалах бэлэн байдлыг дээшлүүлэх			
Хүчтэй шороон болон цасан шуурга	Гэнэтийн хүчтэй шороон болон цасан шуурга болоход байнгын бэлэн байдалд байж уурхайн талбайд ил задгай замбараагүй тоног төхөөрөмжийг байршуулахгүй байх		Байнга	
Үер	Уурхайн ам, овоолго, барилга байгууламжийг үерийн усанд автахаас хамгаалах суваг шуудууг хур борооны эрчимжилтэй уялдуулан байгуулах		Дулааны улиралд	MNS AASHTO 86:2005
Гал түймэр	Болзошгүй галын аюулын үед ашиглах гал унтраах хэрэгсэл, материалыг шаардлагатай газар бэлэн байлгах	1,000,000		
Нийт		1,050,000		

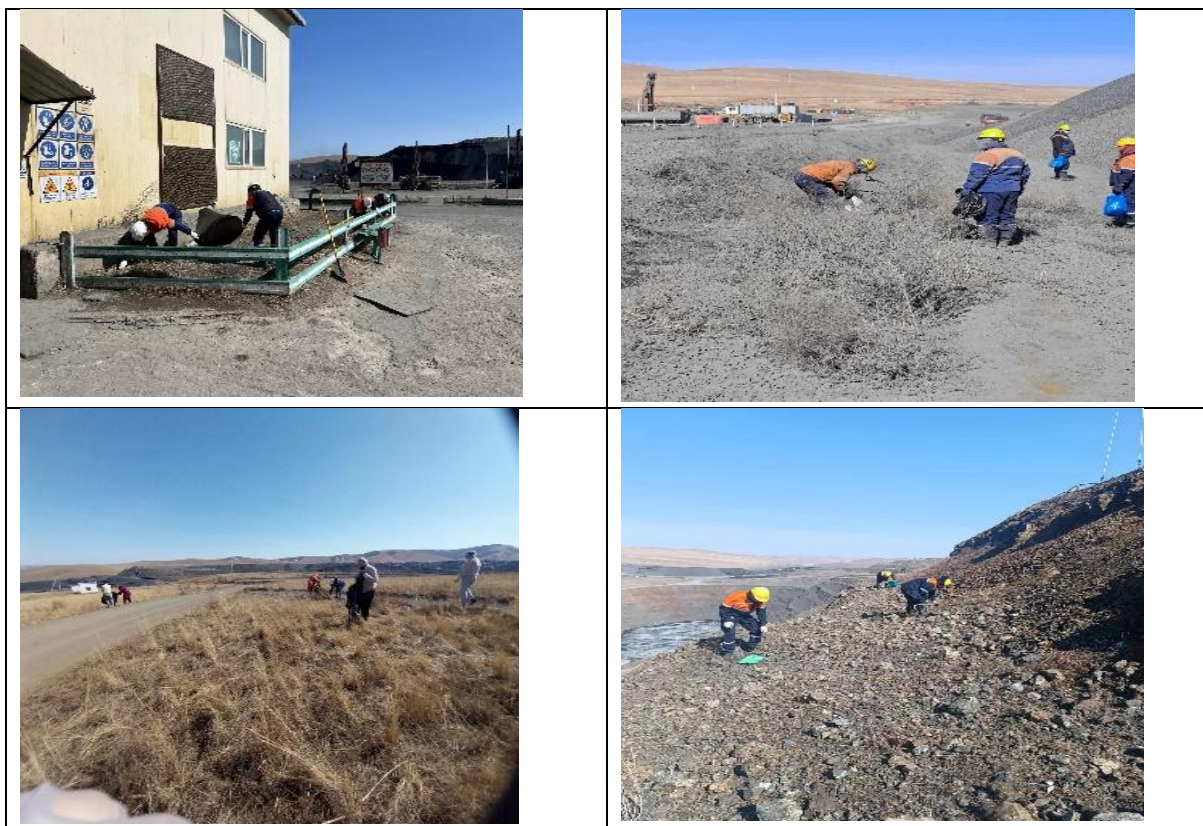
Зураг 22 Уурхайн галын аюулгүй байдлыг дүгнэлт

8. ХОГ, ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Д/д	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний дагуу хэрэгжүүлэх ажлууд	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт	Зардал, төг	Тайлбар
1	Хонгор сумын ТҮГ-тай “Хог хаягдлын гэрээ” байгуулан, гэрээний дагуу хог хаягдлыг төвлөрсөн цэгт зөөж зайлуулах, тээвэрлүүлэх	Гэрээг байгуулан гэрээ 52 удаа хог хаягдлаа ачуулсан.	4,450,000	Хог хаягдлын гэрээг доор хавсаргав
2	Эдэлбэр газар, түүний эргэн тойрны хариуцан хамгаалах талбайн цэвэрлэгээг хийх	Хавар 2024.04 сард Хаврын их цэвэрлэгээг зохион байгуулж нийт 90 орчим ажилтан оролцон 30м³ орчим хог хаягдал цэвэрлэсэн.	Дотоод зардал	Хаврын их цэвэрлэгээ хийж байх үеийн зургийг хавсаргав
3	Хог хаягдлын талаар ажилчдад мэдээлэл түгээх, танилцуулга хийх	Бүх ажилчдын сургалтанд Байгаль орчны чиглэлээр сургалтанд оруулсан.	Дотоод зардал	
4	Хог хаягдлын цэгт ариутгал, халдваргүйжүүлэлтийг тогтмол хийх, орчныг бохирдуулахаас сэргийлж ойр орчмыг тогтмол цэвэрлэж байх	Хог хаягдлын цэгийн хог ачуулж суларсан бүрт ариутгал халдваргүйжүүлэлт хийсэн. Мөн уурхайн бүх ажилчид 7 хоног бүрийн Пүрэв гариг бүрт талбайн цэвэрлэгээг тогтмол хийж байна.	Дотоод зардал	
5	Дахин боловсруулагдах хог хаягдлыг хоёрдогч түүхий эд авах байгууллага, нэгжид ангилан нийлүүлэх	Хог хаягдлын савыг дотоод боломжоор сайжруулан, хуванцар хог хаягдлыг тусгай савнуудад хуримтлуулан Компанийн төв байрлуу өгч “SESL” ХХК-д гэрээний дагуу дахин боловсруулалтанд ачуулсан	Дотоод зардал	
6	Цайны газрын ойролцоо тусгай талбай гарган тохижуулан хүнсний хаягдлаар компост хийх	Талбайг бэлтгэж компост хийх материал, түүхий эдийн нөөцийг хуримтлуулж байна.	Дотоод зардал	
7	ШТМ-ын хаягдал ангилан цуглуулах талбайд төмөр сав бэлдэн хадгалж мэргэжлийн байгууллагад нийлүүлэх	- Тусгайлан бэлтгэсэн бетонжуулсан талбайд ачааны машины тэвшийг ашиглан ШТМ-ын хаягдал цуглуулах сав хийсэн. Хаягдлын Хай Би Ойл ХХК-д нийлүүлж байна.	3,600,000	Мэргэжлийн байгууллагатай байгуулсан гэрээг хавсаргав.
8	Засварын талбай, авто зогсоолын талбайд хагарал үүсэж хөрс хүнд металлаар бохирдохоос сэргийлж байнгын хяналт хийж талбайг нягталж байх	Уурхайн засварын механик, ХАБЭА инженер нар тогтмол үзлэг хийдэг	Дотоод зардал	
НИЙТ			8,050,000	

Зураг 23 Хог хаягдлыг тээвэрлэх гэрээ

Зураг 24 Хаврын их цэвэрлэгээ хийж буй нь

БАТЛАВ
"ЭС И ЭС ЭЛ СМАРТ СОЛЮШН" ХХК
ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ
А. Агиймаа Ч. АГИЙМАА
БАТЛАВ
"Дарганы төлбөрийн үндэс" ХХК
О. Дунрагч

ХУВАНЦАР САВ НИЙЛҮҮЛЭХ ГЭРЭЭ

2023 оны 07 сарын 06 өдөр SESL-23/.... Улаанбаатар хот

Энэхүү хуванцар сав нийлүүлэх гэрээ /цаашид "Гэрээ" гэх/-г

Нэг талаас, "Эс И Эс Эл СМАРТ СОЛЮШН" ХХК (РД:6990916) /цаашид "Худалдан авагч" гэх/, түүнийг төлөөлж Худалдааны төлөөлөгч О.Амарсайхан

Нөгөө талаас, "Дарганы төлбөрийн үндэс" ХХК (РД: 2051303) /цаашид "Нийлүүлэгч" гэх/, түүнийг төлөөлж Б.ОХИБЭЭАА-НЫ ДАРГА *Н. Баттүвшин* хамтад нь "Талууд" гэх/ нар харилцан тохиролцож байгуулав.

НЭГ. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1.1 Энэхүү гэрээний зорилго нь нийлүүлэгч нь өөрийн үйл ажиллагааны хүрээнд цуглуулсан, худалдан авагчийн шаардлагыг хангахуйц PET1 тэмдэглэгээ бүхий ундаа, усны хуванцар сав, бор өнгийн картон цаас, бүх төрлийн лаазыг хүлээлгэж өгөх, худалдан авагч нь хэлэлцэн тохирсон хөлс төлөх болон бусад харилцааг зохицуулахад оршино.

ХОЁР. ТӨЛБӨР ТООЦОО, ХУГАЦАА

2.1 1кг хуванцар савны үнэ *450* /төгрөг байна.

2.2 Нийлүүлэгч төлбөр төлөгдсөнөөс хойш ажлын 3 хоногийн дотор и-баримтыг шивнэ.

2.3 **Төлбөр төлөх нөхцөл:** Хуванцар савыг хүлээлгэж өгснөөс хойш ажлын 3 хоногийн дотор төлбөрийг шилжүүлнэ.

2.4 **Төлбөр төлөх данс:** Нийлүүлэгчийн *3096045853* тоот *"ДТЧ" ХХК* дансны нэртэй *"Дарганы төлбөрийн үндэс"* банкны дансаар төлбөр тооцоог хийж гүйцэтгэнэ.

2.5 **Гэрээний хугацаа:** Энэхүү гэрээ нь баталгаажсан өдрөөс хойш 1 жилийн хугацаанд хүчинтэй байна.

2.6 Гэрээний хугацаа дуусах үед талууд ямар нэгэн санал гаргаагүй бол гэрээ дахин 1 жилээр сунгагдана.

2.7 Гэрээний төлбөрийг нэмэх, хасах асуудлыг талууд харилцан тохиролцож шийдэх бөгөөд зөвхөн гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулснаар шинэ төлбөрийн нөхцөл болон дүн баталгаажна.

2.8 Нийлүүлэгчийн хүлээлгэж өгсөн хуванцар савнууд дунд өөр төрлийн хуванцар сав болон хэт бохирдсон хуванцар сав нь 2кг-аас хэтэрсэн тохиолдолд энэ талаар мэдээллийг Худалдан авагч нь Нийлүүлэгчид мэдэгдэж нийт хэмжээгээр хорогдолд тооцож төлбөрийг төлнө.

ГУРАВ. ТАЛУУДЫН ХҮЛЭЭХ ЭРХ, ҮҮРЭГ

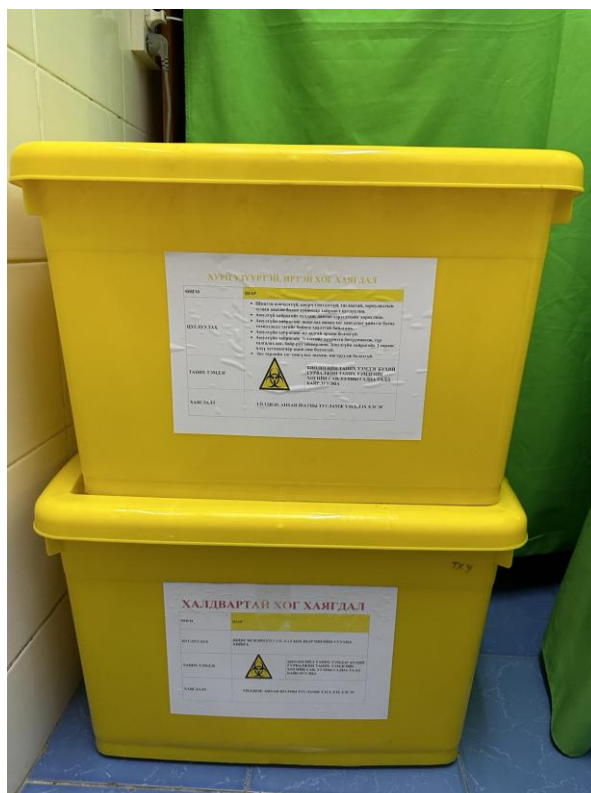
3.1 Нийлүүлэгчийн хүлээх үүрэг

3.1.1 Нийлүүлэгч нь зөвхөн PET1 тэмдэглэгээ бүхий ундаа, усны хуванцар савыг цуглуулж, хүлээлгэж өгөх бөгөөд бусад төрлийн хуванцар савыг холихгүй байх үүрэгтэй.

Зураг 25 Хуванцар хог хаягдал нийлүүлэх гэрээ

Зураг 26 Хуванцар савнуудыг ачуулж буй байдал

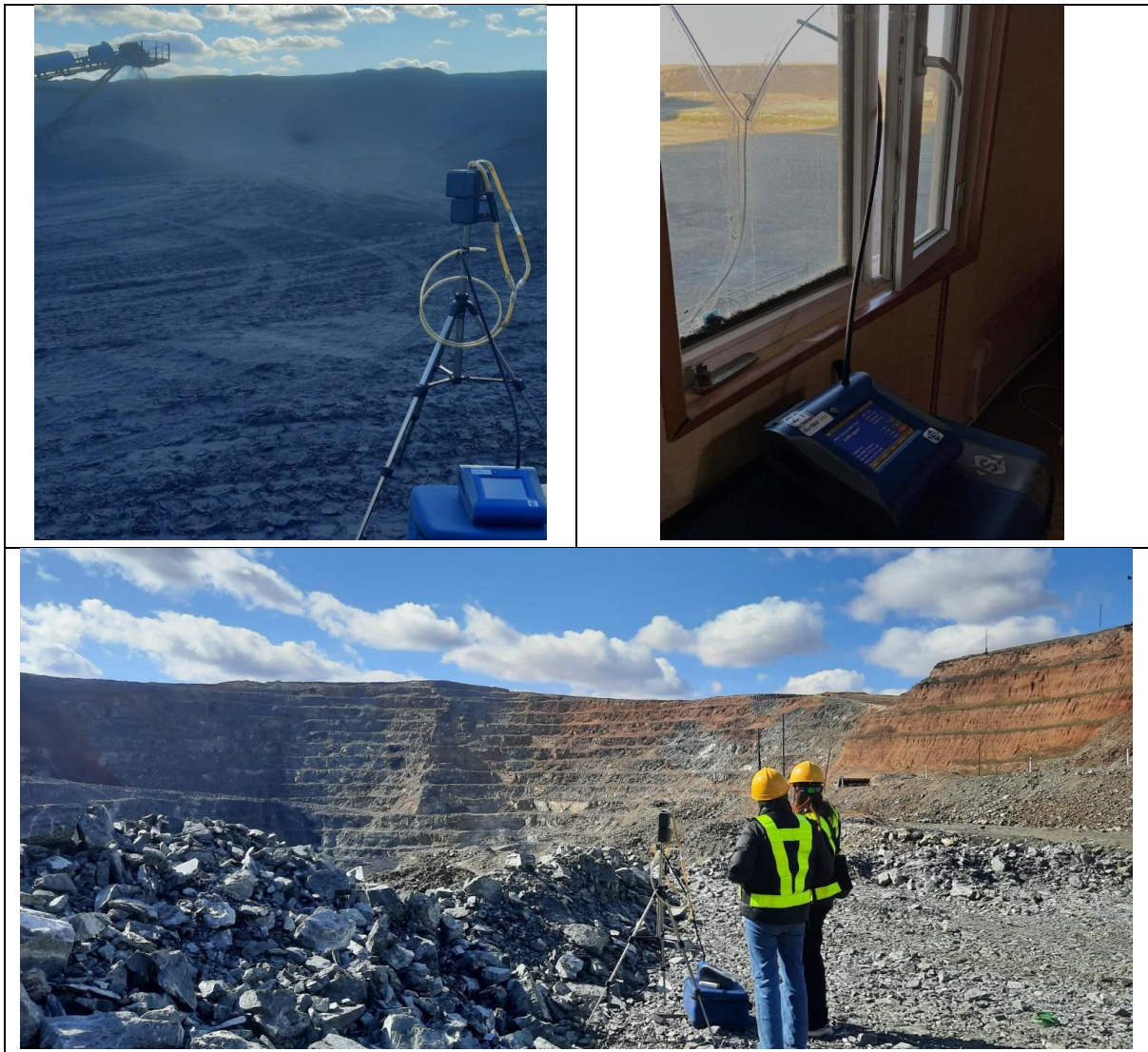
Зураг 27 Эмнэлгийн хог хаягдал түр хадгалах сав

Уурхайн Анхан шатны тусламж үзүүлэх нэгжийн үйл ажиллагаанаас гарах аюултай хог хаягдлыг тусгай зориулалтын саванд хуримтлуулан, Гангийн үйлдвэр буюу компанийн төв байрлуу тээвэрлэн авчирч Дархан-Уул аймгийн Нэгдсэн эмнэлэгтэй гэрээ байгуулсны дагуу долоо хоног бүрийн Пүрэв гаригт устгалд өгдөг.

9. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН БИЕЛЭЛТ

Дархан Уул аймгийн Ус цаг уур орчны шинжилгээний төвтэй хамтран ажиллах гэрээ байгуулж орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг хамтран хэрэгжүүлж байна.

Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн биелэлт	Зардал, төг	Тайлбар
1. Агаар			
Хорт хийн агууламж Азотын давхар исэл NO ₂ , Хүхэрлэг хий SO ₂ , Нүүрстөрөгчийн дутуу исэл CO, CH ₄	Ил уурхайн орчим Хөрсний гадаад овоолгын орчим, Баяжуулах үйлдвэрийн орчим-2, ШТС Хаягдлын овоолго Гадаад тээврийн зам Кемпийн талбайн урд Эрүүл талбай	1,471,500	Агаарын шинжилгээний дүнгээр нийт тоос болон тоосонцорын агууламж тогтмол өндөр гарч байгаа тул тоосжилтыг бууруулах зорилгоор техникүүдэд хурдны хязгаар тогтоон мөн тогтмол зам талбайг услах ажил хийгдэж байна.
Агаарын тоос, тоосонцорын /PM2.5, PM10/ агууламж			
2. Усны хяналт шинжилгээ			
Усны химийн шинжилгээ Микроэлементийн шинжилгээ Микробиологийн шинжилгээ	Шүүрлийн ус Шүүрлийн усан сан Малчны худаг	858,000	– Уурхайн гүний худгийн усны хатуулгийн агууламж стандартаас 1.2 дахин давсан үзүүлэлттэй байна. – Тиймээс бид хоолны газарт бага оврын ус цэвэршүүлэх төхөөрөмжийг суурилуулан шүүлтүүрийг улирал бүр солин ашиглаж байна.
	Гүний худаг		
	Ундны ус		
Бохирдуулагч бодис	Бохирын цооног	366,000	
3. Хөрсний хяналт шинжилгээ			
Хөрсний агро химийн үзүүлэлтүүд	Хогийн цэг, Кемпийн талбай, Баяжуулах үйлдвэр, Шимт хөрсний овоолго, Уурхайн ам Дотоод зам дагуу ШТС Эрүүл талбай	1,333,000	– Хөрсний бохирдлын шинжилгээний дүнгээс харахад Баяжуулах орчимд авсан дээжинд сульфатын агууламж SO ₄ агууламж өндөр гарсан нь тус уурхайн баяжмал хүхэр ихтэй нь нөлөөлж байна.
Хөрсний хүнд элементүүд			
Хөрсний микробиологийн шинжилгээ			
Ургамлын хяналт шинжилгээ	Төслийн талбайн хэмжээ	Дотоод зардал	
Нийт		4,028,500	

Зураг 28 Дархан Уул аймгийн УЦУОШТөвийн мэргэжилтнүүд орчны хяналт шинжилгээний дээж авч буй нь

10. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙГ НӨЛӨӨЛЛИЙН БҮСИЙН ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Д/д	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Төлөвлөгөөний биелэлт	Зардал, төгрөг	Тайлбар
1	Уурхайн үйл ажиллагаа, 2025 оны БОМТ-ний хэрэгжилт	Хуулийн хугацаанд БОМТ-ний тайланг хүргүүлсэн ба орон нутгаас заасан хугацаанд тайланг танилцуулна	Дотоод зардал	
2	Уурхайн үйл ажиллагаа, 2025 оны БОМТ-ний хэрэгжилт, хамтран ажиллах боломжийн талаар сурталчлах	Хонгор сумын төвд болсон Нээлттэй хаалганы өдөрлөгт оролцож мэдээлэл иргэдэд мэдээлэл өгсөн.	Дотоод зардал	
3	Уурхайн үйл ажиллагаа, 2025 оны БОМТ-ний хэрэгжилт, 2026 оны БОМТ	2024 оны БОМТ-ний биелэлтийн тайланг Дархан-Уул аймгийн БОАЖГ-т танилцуулан, дэмжигдсэний дараа БОАЖЯ-ны ХБОБНУ-д хүргүүлэн, батлуулна	Дотоод зардал	
НИЙТ				

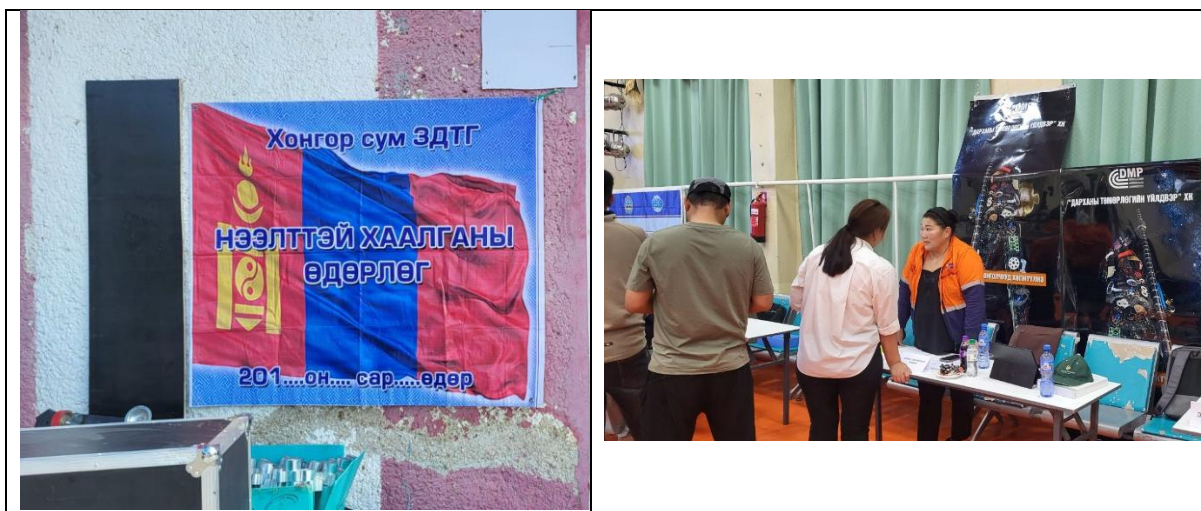

Зураг 29 Нийт ажилчдын сургалт орж буй байдал

11. НИЙГМИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

№	Хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Төлөвлөгөөний биелэлт	Зардал	Тайлбар
1	Орон нутгийн олон нийтийн үйл ажиллагаанд дэмжлэг туслалцаа үзүүлэх	Цагаан сараар 31 ахмадад хүндэтгэл үзүүлсэн Хүүхдийн эрхийг хамгаалах өдрөөр	398,118,075	Байгаль орчныг хамгаалах, уурхай ашиглах, нийгмийн хариуцлагын хүрээнд хамтран ажиллах гэрээний дагуу ажлууд хийгдсэн
2	Нөлөөллийн бүсийн айл өрхөд туслалцаа үзүүлэх	Цас их орж зам хаагдсан үед техникээр зам гаргадаг		
3	Орон нутагтай хамтран ажиллах	-Хонгор сумын төвд мини хөлбөмбөгийн талбай байгуулахаар Ажлын даалгаврыг Хонгор сумын холбогдох мэргэжилтэн боловсруулан тендер зарласан байна. -Сумын төвд 600 м урт автозамд засвар хийж хайрга дэвссэн -Сумын төв болон Салхит багийн хогийн цэгийг 6 болон 11-р саруудад түрж булшилсан -Өвөлжилт хүндэрсэн үед зэрлэг ан амьтдад биотехникийн арга хэмжээг хэрэгжүүлсэн -Хонгор сумын цэцэрлэгт хүрээлэнд 2 га талбайд мод тарьж арчилгаа усалгааг хийж байна.		
4	Дүн		398,118,075	

2025 оны 08-р сарын 27-ны өдөр Хонгор суманд зохион байгуулагдсан нээлттэй хаалганы өдөрлөгт Хүний нөөцийн мэргэжилтэн Пүрэвдулам, Байгаль орчны инженер Э. Мөнхжаргал нар оролцож орон нутгийн 50 орчим иргэдэд мэдээлэл өгч ажилласан.

Зураг 30 Хонгор суманд болсон нээлттэй хаалганы өдөрлөг

Хонгор сумын нутагт мини хөл бөмбөгийн талбай шинээр байгуулах ажлыг 2025-2026 онд хэрэгжүүлэхээр тендер зарласан.

2025 оны 05 дугаар сарын 20 ны өдөр Хонгор сумын БОХУБ Б. Төмөрхуяг, Төмөртолгой уурхайн Байгаль орчны инженер А.Калемшарив, Маркшейдер инженер Ц. Энхбаяр нар хамт замын байршлыг тогтоож хэмжилт хийж “Дархан Уул аймгийн Хонгор сумын хогийн цэг булшлах, гудамж талбай засах ажлын төлөвлөгөө”-г боловсруулан батлуулсан.

Уг төлөвлөгөөний дагуу Төмөртолгой уурхайгаас эксковатор-1, автогрейдер-1, өөрөө буулгагч-3 гэсэн техникүүд Хонгор сумын төвийн Хараа хэсэгт сайжруулсан зам тавихаар 2025 оны 11 дүгээр сарын 13-15 ны өдрүүдэд ажиллаж 70 хувьтай хийсэн. Цаг агаарын тохиромжгүй байдлаас үүдэн ажил зогссон байна.

Зураг 31 Автозамд засвар хийж буй нь

Сар шинийн баяраар Хонгор сумын 39 ахмадуудад 2.166.450 төгрөгний хүндэтгэл үзүүлсэн. Ахмадын баяраар 30 ахмадад ахмадын баяраар хүндэтгэл үзүүлж 1500.000 төгрөгний дэмжлэг үзүүлсэн.

Олон улсын хүүхдийн эрхийг хамгаалах өдөрлөгийн хүрээнд Хонгор сумын 20 хүүхдэд 1.100.000 төгрөгний дэмжлэг үзүүлсэн.

Гамшгийн эрсдлийн хариу арга хэмжээний үед ажиллах байгууллагын гамшгаас хамгаалах мэргэжлийн бүлэг зохион байгуулагдсан бэлэн байдалд байна.

Гамшгаас хамгаалах мэргэжлийн бүлгийн техник, хүч хэрэгслийн судалгаа

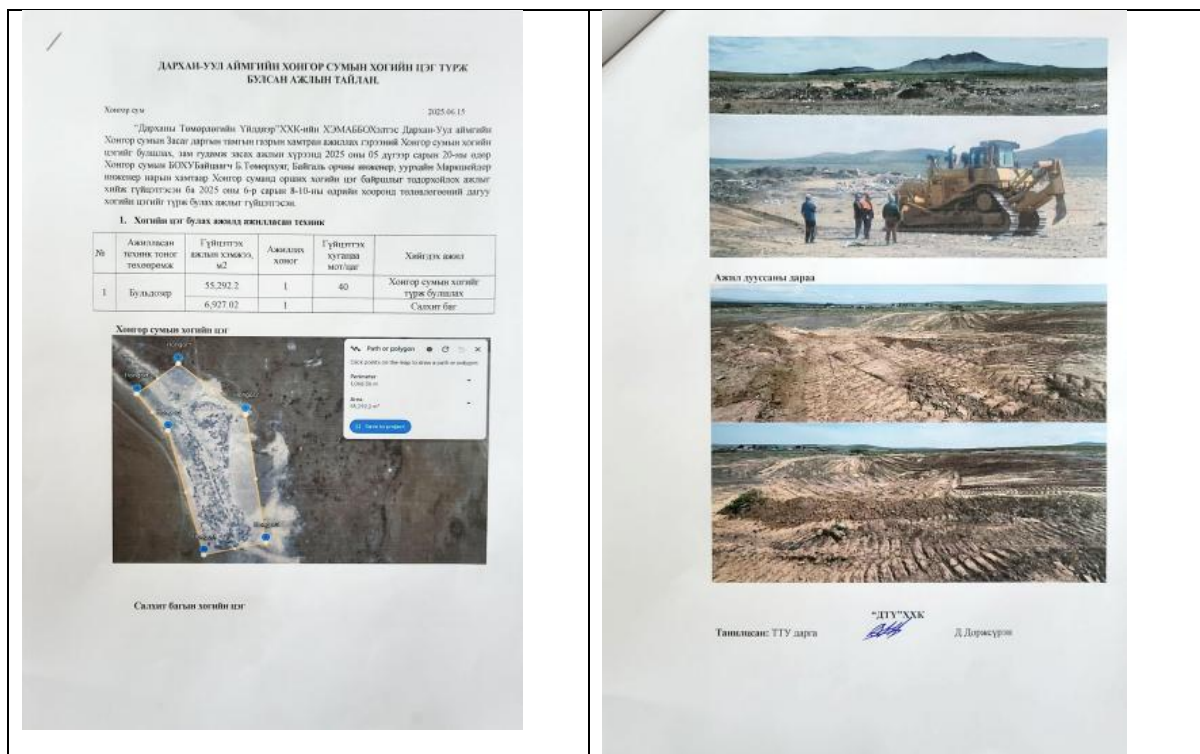
№	Албадын нэр	Хүний тоо	Автомашин, техник									Багаж хэрэгсэл /нэр төрөл, тоо, ширхэг, нийт /	
			Суудлын	Ачааны	Хүн тээврийн	Ковш	Бульдозер	Кран	Эскаватор	Эмнэлгийн	Шуурхай албаны		Усны
1	Төмөртолгой уурхайн болон Гангын үйлдвэрийн хэсгийн гамшгаас хамгаалах батлагдсан төлөвлөгөөнд тусгагдсан мэргэжлийн ангийн хүн хүч техникийн судалгаа	20	1	1	1	1	1				1	1	Үлээгч багаж 13 Гөвүүр 40 Троссон шүүр 10 Хувин 34 Иж бүрэн аранз 10 Гал унтраагуур 20 Галын дэгээ 8 Эмнэлгийн хайрцаг 4 Усны завь 4 хүний Дамнуурга 2 Майхан 3 Тогоо 3 Хөл гар нуруу чиг барьж боох хэрэгсэл 15

2025 оны 11 дүгээр сарын 10-ны өдөр их хэмжээний цас орж хаагдсан 8 км замыг техникээр түрж орон нутгийн иргэдийг зорчих боломжтой болгосон.

Зураг 32 Цасанд боогдсон айлуудад зам гаргаж буй нь

2025 оны 6 дугаар сарын 8-10 өдрүүдэд гүйцэтгэсэн. Хонгор сумын төвд 55292,2 м² талбайг, Салхит багийн төвд 6927,02 м² хогийн цэгийн талбайг түрж булшилсан. 2 дахь удаагийн хог түрж булшилах ажлыг 11-р сарын сүүлээр хийхээр төлөвлөж байна.

Зураг 33 Хогийн цэг бушилж буй нь

2025 оны 04 дүгээр сарын 3-ны өдөр Дархан Уул аймгийн Байгаль орчны газартай хамтран нэн ховор, ховор туруутан амьтдын гол тархац бүхий нутаг дэвсгэрийн 2 марааны цэгт 800кг хужир байршуулж биотехникийн арга хэмжээг авч ажиллалаа

Зураг 34 Биотехникийн арга хэмжээ хэрэгжүүлж буй нь

Хонгор сумын цэцэрлэгт хүрээлэнд хаврын мод тарих хугацаанд 50 ш нарс мод тариж усалгааг хийсэн.

Намрын мод тарих хугацаанд 1000 ширхэг навчит модоор нөхөн тарилт хийсэн.

Зураг 35 Мод тарьж буй байдал

12. ДҮГНЭЛТ

2025 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан нийт 55 ажлыг 660,629,053.02 төгрөгийн төсвөөр хийж гүйцэтгэсэн байна.

№	Арга хэмжээ	Зардал, төг
1	Сөрөг нөлөөлөлийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	53,272,478.08
2	Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө	100,000,000
3	Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	5,000,000
4	Орчны тохижилт, ногоон байгууламжийн төлөвлөгөө	99,160,000
5	Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	-
6	Нийгмийн үйл ажиллагааны төлөвлөгөө	398,118,075
7	Осол эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөө	1,050,000
8	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	
9	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	4,028,500
10	Нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө	-
Нийт		660,629,053.02

13. Хавсралт:

1. Аж ахуй нэгжийн гэрчилгээний хуулбар
2. Ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрлийн хуулбар
3. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн хүрээнд хийсэн лабораторийн шинжилгээний үр дүнгүүд
4. Хайгуулын ажил, ТЭЗҮ-г хүлээн авсан тушаал, тэмдэглэл
5. БОХ-3 маягт. Уул уурхайн олборлолтын улмаас эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлтийн жилийн мэдээ
6. Эрх бүхий байгууллагуудаас гүйцэтгэсэн ажлыг нь хүлээж авсан актын хуулбарууд
7. Дотоод хяналтын хэлтсээс ирүүлсэн тайлан ба түүний дагуу авч хэрэгжүүлсэн ажлын гүйцэтгэл
8. Нөөц ашигласны төлбөр тушаасан баримтын хуулбар
9. Хилээр экспортод гаргасан бүтээгдэхүүний талаар гаалийн албанаас гаргасан мэдээ

Жич: Хавсралтыг Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны 10 дугаар 29-ний өдрийн А/618 тоот тушаалын Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журмын 3 дугаар хавсралтыг үндэслэн боловсруулсан. Мөн уг хавсралтаас дээр дурьдагдсан болон уурхайн үйл ажиллагаатай холбоогүй хавсралтуудыг хассан болно.